
A' nagy 'Sidó-gyűlésről, melly 1650-dik Efstendőben, Magyar Országba' tartatott.

A' 'Sidó Nemzet gyakran meg-tsalattatott azon Hitegetők által, a' kik Messiásnak adták ki magokat; a' minthogy tsak maga a' 12-dik Század, kilentz illy hamis Prófétákat számlál. De legnagyobb Figyelmetességet támasztott az az esméretes Hitegető Sabbathai Sevi, a' ki 1638-ban Siriába' a' Királyok' Királyjának Izráelben, kiáltatta ki magát, és számtalan Követői vóltak, még a' 'Sidó Nemzet' Túdósai között is. Attól-való Félelmében, hogy Konstánztinápolyban Nyársba ne vonattasson, a' Mahometánus Vallásra állott, de még is tsak hamar azután a' Török Tsáfzár' Parantsolatjára lenyakáztatott.

Ab.

Abból, hogy ez a' Nemzet olly könnyen hajlik, tsak nem minden Hitegetőhöz, a' ki Messiásnak adja ki magát, kitetfzik, hogy nagy Reménységgel hízelkednek magoknak, rövid Idő alatt leendő Kifizabadulások érántt. És jóllehet hogy minden Próba, a' mellyet egygy illy hamis Messiás tett, Üldöztetéssel végeztetett; még is mindenkor Mozsásba jöttek, valahányszor egygy új Hitegető jelent meg a' Nézőfőzínbe'.

Minthogy tehát olly gyakran megtsalattattak az efféle tehetetlen Szabadítók által; Kétség támadott a' Népnek okossabb Réfze között; és utólyára elkerülhetetlennek találták, hogy a' Jövendöléseket fozorossabban megvisgáltassák, és leghíressebb Tudósaik által meghatározottassék: *Ha el-jött-é, vagy pedig eljövendő a' Messiás?* — Tehát elvégezték magok között, hogy nagy Rabbibus Conciliumot gyűjtsenek öfzve, és gyakran tanátskoztanak a' Hely felöl a' hol az tartatódjön. Végre Magyar - Országot választottak, azt talályán legalkalmatossáb'nak

nak Öfzvegyüllésekre; mivel abban az Időben, igen nagyon megritkúltt Népe ssége a' Török Háborúk által. A' Gyülés Nagy-Idára vólt rendelve; a' mellyet az akkor a' Hadakozásban foglalatos Fejedelmek, könnyen megengedtek az ő Kérésekre.

Ez a' Gyülés, a' melly külömben szokatlan Dolog a' 'Sidóknál, 1650-ben tartott. A' kirendeltt Idöre 300. Rabbinusnál több jelentt meg, és azokon kívül számtalan fok 'Sidóság Európának, és Asiának külömbféle Tartományjaiból, a' nevezett Helyen, a' hol már előre Rendelések tétettettek illy nagy Sokaságnak Eltartássáról. Mindnyájan a' szabad Ég alatt, Sátorokban laktak, a' mellyek között a' legnagyobb Tanátskozásait tartották. Nem botsátották pedig ezen Gyülésbe más 'Sidókat, hanem tsak azokat, a' kik folytában tudtak 'Sidóul bezzélleni, és Genealogiájokat megpróbálhatták. Az utólsó Ok miatt igen fokban kirekesztettek azok között, a' kik a' Spanyol, Olafz, és Frantzia Sina-

nagógákból mentek oda, ezeknek tsak az engedődött meg, hogy bizonyos Melfzéségre, a' nagy Sátortól, a' mellyben a' Tanátskozások tartattak, azok között az Idegenek között lehessenek, a' kiket az Újságkívánás vitt oda. —

Egy Zakariás nevü Rabbinus a' Lévi' Nemzetségéből válafztatott Elölülőnek és Szóllónak. Ez egy nagy Afztal mellett ültt, az Ajtóval, a' melly Napkelet felé nyillott, által-el lenbe', a' Tanítók szép Renddel mellette ültek.

Az első Nap vizzontagoltt Köfzöntések, és annak Megvizsgálása között töltt el, *hogya bírnak - é' a' megkívántt Tulajdonságokkal a' meg-jelentt Személyek?* Ezen Vizsgálás által 600-nál többen zárattattak ki, a' kik tudniillik Származásokat meg nem tudták mutatni.

Második Nap felnyfztatott a' Conciliüm egy Befzéd által, és előadatott, hogy mindenek felett, azt kelljen megvizgálni:
hogya.

hogyha eljött - é már a' Messiás, vagy pedig várakozni kell még Eljövetelére? — Erre némelyek azt állították, hogy már el kellett néki jönni, mivelhogy világossan állallátnák, hogy az a' Nyomorúság, és Szenvedés, a' mellyet az Isteni Gondviselés, már annyi fok Századoktól fogva rendeltt reájok, nem az Bálványozásoktól származott, a' melly Vétektől a' Babilóniai Fogságból való Megtéréstől fogva, mindég üres volt a' 'Sidó Nemzet; hanem más valamely Októl venné Eredetét.

Hoffzas Tanátskozás után, megegyeztek benne, hogy a' Messiás még el nem érkezett, és hogy a' Nemzet' Bünei, és Megtéretlensége Okai ezen Késedelmének. —

Ezután megvizsgálták melly formán jelenlenti ki magát a' Messiás, , és ezen három Esmértető-jeleket határozták meg 1.) Úgy jelen meg mint egy nagy Király, győzödelmesen, és felzabadítja a' Nemzetet, az idegen Népek' Járma alól. 2.) Semmi Vál-

Változást nem téfzen a' Móses' Törvényében; és 3.) egy Szüztől születetik, és Születése léfzen Esmértető - Jel az Idegeneknél.

Végre azokkal akart megegyezni a' Concilium, a' kik azt hitték, hogy a' Messiás már meg jelent, és ezek azt állították, hogy az egyéb nem lehetett; hanem Illyés, még pedig mivelhogy 1.) nagy Hatalommal ruháztatott fel, a' mellyet a' többi között, a' hamis Próféták Megölése által is megbizonyított. 2.) Akhábtól, és Jezábeltől üldöztetett, a' melly hasonlóképpen Karaktere a' Messiásnak, a' mint az ki tetfzik az ő Szenvedéséről való Jövendölésekből. 3.) Több vólt mint egy közönséges Ember, és az Isten Szemei előtt is nagyobbra betsültetett a' minthogy elevenen ragadtatott fel az Égbe. 4.) Különös Gond'al viseltetett Nemzete eránt, mivelhogy Elizéust hagyta maga után' Prófétai Hívatalának Folytatására.

Még azon az Éjjel, azt a' fontos Kérdést is megvizsgálták; ha a' Jézus, a' kit az ő Eleik megfelzítettek, nem az igaz Messiás volt-é? De ez a' következendő Nap megvetetett a' Farizéusok' Szektája által, a' melly erősebb volt ezen Gyülésben, — még pedig azon Okból, mivelhogy a' Jézus Szegénységben, és Nyomorúságban született; holott a' Messiás' Eljövetele nék, fényesen, és pompásan kell megessni, és a' Mó'ses' Törvényét megerősíteni — Egy Rabbinus, Abrahamnak hívták — a' kinek ezen Meghatározás nem elég fontosnak látszott, a' Kriztus' Tsudatételit tartotta a' Farizeusok' eleibe, és azt kérdezte tőlök, kinek Hatalmával tehette azokat a' Kriztus? a' mellyre Zebedeus, egy a' Többek között ezen Szektában, azt felelte, hogy ördögi Mesterségek által tette legyen azokat. De Ábrahám azt állította, hogy semmi Bűbajosság által nem adatathatik vissza a' Látás, Hallás, vagy Szólás a' vakon - fiketen - vagy némán születetteknek. Erre azt felelte a' másik, hogy a-

zon Vakok, Némák, és Siketek, már Annyok' Méhében, tétettek azokká, ördögi Mesterségek által, és hogy ő rajtok segített, nem tett egyebet, hanem tsak a' Bozorkány-tsomót óldozta fel, hasonló ördögi Mesterség által — Jóllehet ellenkeztek vélek a' Szaddutzéusok más Matériákban, megeggyeztek még is ebben vélek, még pedig annyival inkább, mivelhogy ők a' Fel-támadást tagadták, a' mellyet olly keményen óltalmazott ellenek a' Krifztus.

Minekutánna hét Napokig tartott volna ez a' Concilium, hírtelen félbefejeztetett hat Keresztény Papoknak Érkezése által, a' kik Rómából küldettettek. Mert azoknak Próbáik a' felől, hogy a' Krifztus az igaz Messiás, nagy Háborgást okozott a' Gyűlésben, a' mellytől egyebet nem hallott az Ember értetlen Lármánál.

Más Nap elfozlottak ezen Conciliumnak Tagjai, minekutánna megeggyeztek volna

Uran. II-dik Köt.

t

ab-

abban, hogy három Efstendő múlva, egy más Conciliumot tartsonak Siriában.

Száraz Etz'tet tsinálni.

Végy egy Pár Lát Borkövet, nedvesítsd meg erős Boretzettel; hadd úgy két Nap; minekutánna megszáradott, tedd ismét Boretzetbe, szárazd' meg újjonnan, és így bánj véle négyszer vagy ötször. Azután tördd porrá a' Borkövet, és tedd egy Üvegbe. Ha hirtelen van Szükséged Etzetre, tégy három, vagy négy Késhegygyel ezen Porból egy Pohár Serbe, vagy Borba. Egy Quintli ezen Porból két Lat Vízet is olly savanyúvá téfzen mint az Etzet.

*Száraz Húslevet tsinálni; a' mellyből; mi-
dön hirtelen kell oda haza, vagy Útonn,
Hús nélkül, jó Húslevet lehet készíteni.*

Végy mintegy tízen-két Font nem igen
kövér, és nem igen sovány Tehénhúst, egy
felhasított Velős - kontzot, egy vagy két
Borjúlábat, két öreg Tyúkot, és ezt Tson-
tostól együtt törd'ölzve Mo'sárban, hogy a'
Nedve annál jobban kiföhessen, fél Quint-
li Szeretseny - dió - virágot, fejer Borsot,
Gyömbért mind kettőből húz Gránumot,
öt, vagy hat Borostyány Levelet; ezekre
annyi Vízet tölt az Ember, a' mennyit egy
jó eröss Húslevesre szoktak rend szerént
venni. Megfőzi egy Tserép, belőlről jól
megmázolt Edényben, a' melly jól béva-
gyon fedve, hogy Ereje a' Főzés közt ki
ne gőzöljön; tovább, még gyenge Széntüzön
főzik tízen-két Óráig, néha-néha megforgat-